

БУДАПЕШТСКИЙ ДЕННИК ПОЛИТИКИ И ЛИТЕРАТУРЫ.

Номер 31.

СЪМЕТЬ, 9. АВГУСТЪ.

1852.

ІСТОРИЕ

Domnitor Църеi Ромънешти

скріс de

KONSTANTIN КЪПІТАНЪ. I.

(Брмаре.)

Domnie a Padvali Bodъ чел фртмос, я 7958.

Roman Moldovean прinde по вркісъ Штефан Bodъ шіл таie. — Пътъ Bodъ скдате пре Roman Bodъ въръсъ. — Пътъ Bodъ Moldovean отръвеште пре Roman Bodъ. — Пътъ Bodъ Moldovean леагъ харак ла Тсрч. — Штефан Bodъ Moldoveanъ чел въпвате пре Пътъ Bodъ Аронъ ажъторія Radvali Bodъ. — Немъцтірея яи Штефан Bodъ кътре Radval Bodъ. — Laiot Bodъ Бъсърабъ пис Domni de Штефан Bodъ, ла гоненіе Radval Bodъ. — Мехмет Ашнератъ цате Даріградъ шіл іса ші піере Ашнератъ Треческ Константін. — Laiotъ Bodъ іар вине Domni ажъторія яи Штефан Bodъ. — Ianoш Kraiul прадъ Цара Немъцаскъ ка съ іа короана.

Стъгта Domni Radval Bodъ дп брата яи Въдислав Bodъ. Ачеста ай фъкът тъпъстірея Търганъ.

Девъ че дар опсісе Штефан Bodъ пре фратесья Iaieash din Цара Moldovei, іар Roman Bodъ, фечор яи Iaieash п'яй свферіт фапта фъръ де леде а вкісъ, чи ай воркіт къ о сеашъ de боіарі ай дъры, ші ръдикъндзсе ай принс пре вкісъ Штефан Bodъ, ші іаі тъят капъл, ші зд рътас Roman Bodъ ла Domni, іар въръсъ Пътъ Bodъ, фечоръ яи Штефан Bodъ, де фрікъ ай фзіт ла Блггр, кървя фъръ зъбавъ іаі dat Xneadi Ianoш (адекъ Ianoш Bodъ, Domnul Ardeal яи ші гверпаторія дъръ Блггрешті): ошті, ші ай гоніт пре въръсъ Roman Bodъ. Roman fiind semingie яи Kazmip Kraiul Leshъск, деспре тъгъ, ай пъзгіт аколо, де зnde таре ажъторія дї гътисе Kazmip съї dea съші іа сказы; дар Пътъ Bodъ (къ че тештештъ пв се штіе) ай отръвіт пре Roman Bodъ. А-

часта възънд Kraiul, с'ай авторе дидърът, къ ве-
щіе ші ел пъпъ ла Леов. Девъ ачест Пътъ Bodъ,
ай Domnit la Moldova Александра Bodъ Iaieash,
Девъ Александра Bodъ, ай Domnit фізвъ Bordan
Bodъ, кареле зік съ фіе вътът пре Леаш дп 2
ръндзрі. Девъ ачеста ай Domnit Пътъ Bodъ Арон,
кареле ловінд фъръ веасте пре Bordan Bodъ, дп
ръвърсатъл горілор ла зп сат din жос de Счавъ,
лаі пріпс щі іаі тъят капъл. Десятъ веніт Александра Bodъ, татъ ла Bordan Bodъ, къ оасте,
де с'ай вътът къ Пътъ Bodъ ла тоділе; дар фъръ
корок с'ай авторс. Ачест Пътъ Bodъ, зік къ ай
легат вір съ dea Тсрчилор.

Девъ девъ дълеза с'ай пис Domni Штефан
Bodъ чел въп фечоръл яи Bordan Bodъ, кареле ай
веніт къ ажъторія Radval Bodъ din Цара Ромъ-
нешти, ші вътъндзсе къ Пътъ Bodъ Арон дп 2
ръндзрі, ла Domneni спре Сірет, ші ла Орі, ші
вътъндзл de амъндоаь ръндзріле, дп чеа de пре
врътъ ай пріпс пре Пътъ Bodъ ші іаі тъят ка-
пъл, ші ай рътас Штефан Bodъ ла Domni, кареле
ера от вітес, ші твлте ръзвоае ай фъкът къ Тср-
чі, къ Блггр, къ Леаші, къ Тътарі, къ Манепеї,
пічі кът пв се ашеза, ші порокъл слажкъндзі, пре
тай твлді вірвка. Ера от немъцтігорія він-
ея ай че ай автъ дела чікеваш, прекът ай фъкът ші
къ Radval Bodъ, Domnul Mанепеск, къ къ ажъто-
рія яи ай лвят сказица Moldovei. Іар пре врътъ
ай ръдикат ръзвоіш ші асвра яи, ші фъръ веасте
виінд іаі кътат Radvali Bodъ а фзіл ла Тсрч,
іар Штефан Bodъ ай лвят пре Doamna са, ші пре
фікъса Воікіда, пре, каре о ай лвят яи Doamnъ.
Фиінд дар Laiotъ Бъсърабъ, лъпгъ Штефан Bodъ,
mai dъ пainte вреame, ші виінд пърлеж ка ачеста,
de фзіце Radval Bodъ din Цара яи, лаі лъсат
Штефан Bodъ пре Laiotъ Domnul Църъ ромъ-
нешти. Кареле дп сквртъ вреame ввквріе ай автъ,
къ ай веніт Radval Bodъ, къ оасте тарчеаскъ, ші л-

аă гоніт, тергънд кă оптіле пънь ла Бърлад de
аă пръдат, аă ровіт Цара Молдовей фоарте ръѣ.

Ж времіле ачестеа аă твріт ші Ioan Палеологъ, Жицератъ гречіор, ші стръпгъадссе
фраділ лві Костандін, Димітровъ ші Тома, дедеръ
Жицеръдія лві Костандін. Іар Тома ші Димітровъ,
дедеръ Жицеръдіеа фръдінесъші с'аă дес ла
Целоповіс, ші Жицеръдіа, аă лват впла Лаке-
демоніеа, алтэл аă лват Корітъ, ші пъдеа фъ-
ръ гріжъ.

Іар Сълтан Мехмет гънді гънд ръѣ астпра
Царіградъ, съл іа, чі житій аă зидіт о четате
ною тай със de Царіград пре мarea Neagъ, ла
каре ші Гречіе аă дат ажторіе. Давъ ачееа
аă стръис пъгъпії оцті фъръ пътър, пре апъ и
пре ускат, ші фъкънд твлте мініштвръ, ші пъ-
вълі кă твлте върсър de съпце, аă лват Царіградъ
ла л. 7961, іар дела Хс. л. 1453 Маї 29.

Аколо аă періт ші Костантін Жицератъ Гречіор, кă тоđі боарій лві. Кънд ар чіті чіпева пре
Георге Франді історія, кареле с'аă ші Жицеръдіа
ла місія Царіградъ, фінд ші Логофът місія
аă Жицеръдіа, ші аă ші скріс ачестеа пе амъ-
рентъ, ті съ паре къ пз ар фі фъръ лакръмъ,
сокотінд невіра че аă веніт четъдії, ші четъдії-
дор ачелора, туде ваете, ші діпете, пънсъръ, дъ-
сърдірі възя де алтэл, ші алтэл ка ачестеа.

Жицератъ ачестеа Штефан Водъ, дела Молдо-
ва, възънд кă Радъл Водъ аă веніт кă Тврчій,
ші аă скос пе Лайотъ Водъ, ші ла аă гоніт, пз
с'аă Жицеръдіа: чі аă чертът ажторіе дела Леагъ,
ші аă веніт де аă скос пре Радъл Водъ, ші аă а-
шезат пре Лайотъ Водъ ла скажъ.

Жицератъ ачестеа че с'аă лват Царіградъ,
Хънеді Iануш, аă арс тоатъ Цара Немдеасъ,
пептръ короапъ ка съ о іа дела Немді, фінд алес
Гъвернаторій църти Българешті, ші пріпіділ Ар-
деалъ. Давъ ачееа п'аă тракът твлте времіе,
чі аă твріт ла Зътлін, лъсънд таре пътне де
твлте вітежій че фъкъсе кă Тврчій ші кă Немді.
Дечі жи үрта лві аă ръдікат Цара Країл пре Хъ-
неді Матеаш.

Domnies laiотъ Водъ Бъсърав, л. 7968.

Хънеді Матеаш аă лват короана дела Немді. —
Сълтан Мехмет вате пре Персі. — Штефан Водъ
вате пре Тврчій

Давъ че аă Domnіt Padъл Водъ ант 15, аă
лат Domnіa Laiotъ Бъсърав. Зік се фіе domnіt
ші ел ант 16: Кареле аă Жицеръдіа Цара Тврчій

съ dea хараміт, алте лзкврі фъкъте de дъпсъл пз
съ гъсек скріс de nimeni.

Хънеді Матеаш Країл Българеск, аă лват ко-
роана кръясъ, каре о лзасе Фрідерік Жицератъ
Немдеасъ, ші о дінгсе 24 de anl ла ел.

Іар Сълтан Мехмет Жицератъ Тврческ, с'аă
дес ла Персі de с'аă вътът кă Хъзен Хасан, ла
каре ръзвоі, аă фріт Хъзен Хасан, ші аă лват
твлті рові, ацемі de іаă дес ла Царіград. Іар ти
дін оастеа лві аă къзът твлті оамені тарі, впз
аă фост Беілервеі ал Anadolusъ, кареле аă фост
фечор лві Гідз Палеолог, грек тврчіт.

Кă вінеденій фікъ аă фъкът ръзвоі, ші пре
вскат ші пре міре. Атвачъ аă лват Евріпа, кă
савіа ші аă тъяят тог породъл din 12 anl жи със,
ші алте твлте четъді аă лват пъгъпії.

Жицератъ Тврческ аă трітіс съ ватъ пре
Штефан Водъ чел впз ал Молдовей, іар Domnіl
аă тъяят тоатъ оастеа тврчесъ; пімаї аă скъпат
Тврчій, каре десеасе рові Жицеръ.

(Вор үрта.)

DIN DECKRIEREA MONASTIRILOP DIN С АТОС.

Deckriereea monastirilop din C. Манте Атос
din Teccalia din пептвд de ведере ал історіе про-
вінчелор ші попобрелор атърпътore одінібръ de
Жицерія Ориєнтале, орі Константинополітан, ші
пріп вртмаре ші ал Романілор, варій агът пріп ре-
ферінделе політіче, кът ші еклесіастіче аă стат жи
чес тай стржись легътвръ кă Константинополъ, пе
інтересеъ кă атжт тай таре, кă кът de грек сім-
дім лакна докумінелор історіе тай алес din
епоха Жицерніріе Романілор кă Българій, ші кă
алте ціпте славічес съпт о династіе коттвль inde-
pendintъ дела Константинополе, de unde ka се пъ-
тет авеа оаре че idee deckre спірітъ deckрolътъръ
атът ал віеде социале, кът піл ал челей жицелесвало
ші торале а Романілор din тракът, п'авет альтъ-
кале de кът а deckріра історіа ачестор попбръ, дъ-
пъ че Романій жи легътвра пътітъ аă петрекът
тай твлте секъле, карій de ші de не ватра пътж-
твдъл, че лав капріс кă віртвтес артелор стръ-
нівпілор съї, карій кът скріс впілгрататік din
Гречіа антикъ *) пімаї калеа джътбре ла чеіріе о

*) Алфес din Mітілене сърпрінс de прогре-
съл вікторілор аă есклататъ: „Демізелор! жи-

ај лъсат по свидетъгътъ, нз сај депъртат; интр'ачеста дълъкъ пътътъ къмъ изолътъ във този де къмъ пътътъ Италия, де зnde сај стръпътътъ въдъ Романъ дълъ провинциите данскиане, ши черквата съз елементътъ прекъмпътътъ отъ стръните, нз съз пътътъ съз атрагъ дълъ инфлътъ да честор елементътъ о дипътъне дълъ десволтареа дълъ десолесвале ши торалъ тай тълътъ оръ тай тълътъ автътътъ дела характерътъ орътънъ, а. д. нај пътътъ съз тръкъ ши десволтареа спиртътъ а Романътъ пръпъ тъте ачелътъ стадъ че сај десфъктътъ къмъ дълъ инфлътъ да елементътъ преизпътътъ. — Дълъ алътътъраеа трекътътъ къмъ пресинътъ съз иконътъ, пълъ дълъ кътъ тай стъ дълъ ши астълъ, съз прекъмпътъ-нреа инфлътъ дълъ дипътънъ, де а съз елътъ да зпътъ градъ да десчептаре тай лътътъ де ръцъна дълътънъ дълътънъ етероцъне, пръпъ кареа същътъ ассигуреа есътътъ въдътъ съзле челътъ пацътъ. Чеа тай пътътънъ дипътънъ оръ дълътънъ асъпра десволтътънъ въдътъ попорълъ, съз веде а държъра дълъ спиртътъ кътъ съз зиче азътътъ тъмътътъ, сај азътътъ идеалътъ предомниятъ. Дълъ дълътънъ ачестор идеи азътътътъ съз съз десвълте ши въдътъ полтътъ, оръ торалъ а Ромънътъ дълъ трекътъ, де зnde нз е де а не мъра, кътъ тай алес нз секълътъ тезълъ, дълъ каре азътътътъ предомниятъ въз спиртъ де релюциостътъ асътътътъ ав-корътъризътъ оръ че азътъ дипътънъ де десвълтаре спиртътъ, интъресътъ национале нз пътътъ нз сајтътътъ, че де тълътъ оръ азътътъ фост есътътъ де тъж-лобъ дълъ фолосътъ интъресътъ отъ стръните. Документътъ ведератъ пе дълъ дескърътъраеа монастърътъ дълъ тълътъ Атос, дълътъ каре съз читескъ а фи тълътъ дълътъстрате ши фондане де пръпътътъ domnitorъ Ромънъ дълъ Бъл-гро-Влахия, адънъ дълъ Принчъпътъ данскианъ, а къ-ропъ дълътъ, ши инкриминътъ дълъ лътъва грънътъ ши серътъ съз пътътътъ пътътъ астълъ да челътъ монастъръ. Дълъ монастъръ Хиландаръ фонданътъ де ре-челе (краиъ) Сервълъ Стефан Неманя, чеа тай инфорътътъ дълътъ тъте, къмъ кълътъ нз дозе сътъ де монахъ вътъ о иконъ дълъ тълътъ де о склонъ къпътъ съз арцилътъ, ши къмъ дълътъръсъбреа: „кътъ кътъ въз donatъ de пръпътъле domnitorътъ а тъте дер-рилътъ дълътъръсъбреа Matei Войводъ Бессарабъ ши de содъя съз Елена, дълъ превътъ къмъ дълътъка измълъръ консънцъпътълътъ лоръ; дълъ азътътъ монастъръ Филоте, дълътътъ пръпътътъ дълъ Ромънъ Ioan Vladimirъ тотъ

къмъ порцъле, дълътътъ Олъти, кътъ тай калеа къмътъ чериъ, въ дълътъ не копріасъ de Романъ.“

дълъ лътъва серътъ; іар дълъ монастъръ С. Павлъ, съ-афълъ инкриминътъ кътъ къмъ воевода Бългро-Влахия Асен (?) о азътъ фонданътъ; totъ ачесторъ съз читесътъ скрътъ пътътъ: „Mixail Episcopul din Бечкерекъ ла апълъ 1657.“ Альтътъ дълътътъ алътъ Воеводъ Бългресъ дълъ монастъръ Simon-Petrъ, кътъ о иконътъ тотъ ачесторъ, не кареа стъ апълъ 1262; іар альтътъ дълътътъ дълъ лътъва серътъ датътъ din Бългрешътъ de Воеводъ Михаилъ, алъ кърътъ иконъ е съвскрътъ къмъ лътъре de азътъ; наполъ дълъ монастъръ Zograff съз зиче афътъ едифицътъ ла апълъ 1495 de Ioan Стефанъ Воеводъ Молдавия къмъ філътъ съз Борданъ.

Брильтореа дълътътъ фонданътъ а монастъръ Хиландаръ скрътъ дълъ лътъва серътъ, не кареа дълътъ пътътъ апълъ нз съз тай къпътъ, дълъ чеа тай дълътъдърътъ иконътъ деспръ стареа въдътъ социале de пе ачесторъ тъмътъ; ачеса съпътъ ашеса: „Дълътътъ Фънътъ Dzevътъ чериътъ ши пътътътъ, апои не етъпътъ, не кареи дълъ въпекъвъжътъ къмъ пътъре песте тъте фъпътъръле съзле, пе зпътътъ іаътъ Кесари — дълъ-перадъ — пе алдътъ пръпътътъ ши domnitorъ, ка съе гъвернътъ ши съз апере попорълъ. — Еар дълътъ ачеса францълътъ дълътърътъ пръпътъ дълътъ Греци пръпътъ кесари, еар пе Бългрътъ пръпътъ Краи. Ела азътътъ пътъръде попорълъ дълътъ лътъвъ, дълътълъ лътъ ши конституцътътъ асътътътъ datinелътъ лоръ, ши ре-ционътъ дълъ съпътъле ши вредингъ (религиозна) лоръ, пътънътъ тъпътърътъ пръпътъ цетъръцътъ съз индъелътъ чиенъ. — Ашеса дълътъ пе зпътътъ ши стрънътъ по-стрий къмъ domnia (дълътърътъ) церрълътъ съзъвътъ ши нз азътъ въртъ на, ачеса пе кареи іаътъ дълътъдърътъ, съз фие спре стрънътъ атънълътъ. Пе зпътътъ пръпътъ С. Ботез Стефан Неманя тълъ дълътъ де таре жъпътъ.“ — Дълътъ ачеса съпътъ, иконъ азътътъ реставратъ дълътърътъ а стрънътълътъ съз протинъндътъ пълътъ ла таре, ши къпътънътъ тай тълътъ дълътътъ ши че-тъдътъ дела Греци, пълътъ че ресигътъ domnia дълъ фар-бреа філътъ съз Стефан Атакраторъ ши цинърътъ азътъ дълътъ дълътърътъ дълътъ дълътърътъ Алексис (Ком-пенсъ) Фънънътъ монахъ къмъ зпътъ Симеонъ, ши е-шиндътъ дълътъ патрія съз, кътъ зиче: „quia nemo profeta in sua patria,“ сај дълътъ тълътъ, зnde азътътътъ фонданътъ монастъръ Хиландаръ дълътътъ адортърътъ пре-съпътътъ пътътъре de Дълътъзъвъ, кътъ ажеторътъ філътъ съз, ши къмъ баптътъ дълътътъ дълътърътъ зпътъ Ioan Сервъя, ши дълътъ Влахия (Ромънъ) Padovo, Съдъстовъ ши Щърцево ши лъпътъ ачаста, престе тотъ къмъ 170 de Влахия, съпътънътъ ка de съз дълътърътъ атаре съпътъшъ де азътътъ монастърътъ, съз съз ръстътъе дълътърътъ. Ачи-

се веде тріста kondiçіоне а колопвлій, орі квт
леам zic пої пъпъ ачі а іовацілор, легатъ de про-
претатеа тошіе феудале, квт таї стъ локъ ші
актм дн памігелем Прінчіпата спре окара бітенілор. *)

De ші преатінса діпломъ из портъ памірва
аппзлт, се веде днсь din контест, а фіре датать
кв твлт таї паміт de лвіта дела Квшова кв
тврчія ял ани 1389 світ рецеле Сервілор Лазар,
прін кареа аж квзгт днденінінда днппрьдії
лор, ші кіар паміт de реставрареа Прінчіпата
Романії прін Нергз Водъ. — Кврісітатеа, ші
таї твлт ствдія літератврі, ші ал історії оріен-
тале, аж дештептат аттепдішна таї твлтор літера-
торі стрыіні а се окна кв дескріереа памігелор
монастірі, кв скоп de а квбіште доктмінтеле істо-
річе, чі nedvterітъ паміт а філавтіє орі а съ-
тедії квльгърешті аж зъдърпітіт тóтъ твдда
стрыінілор, пъпъ ачі нвсъ de а паміа вені ял кв-
ноштіца твтврор доктмінтелор, че зак днтор-
тъптате de таї твлте сене дн памірбоселе тече
але монастірілор, фъръ de а адъче врезн фрвпіт
літерар орі історік. Дескріеторя ачестор мона-
стірі, чел таї контімпоран Роверт Кврzon, спвне
дн квльторіа са прін Леванте, а фі дат дн то-
настіреа С. Лавра песте 5000 екземпляре de кврд
ші де тапскріпте. Ка вп че квріос комеморъ di-
скрівя чел авж кв вп квльгър дн літва романъ
(macedonікъ), ажтвндссе кв літва італіанъ, ші
гвтареа зпні вквате гвтіте de егзептм монасті-
рії дн форма кашвалі квт еї гіче: Cassio cavallo
din Italia meridionalъ. De днсемнат есте ші а-
чеса, кв ачесте монастірі сінгвре таї стаї локъ
дн днтретатеа дісчіліні, ші а рітвзі весерічев
орієнтале днть вінла чел орініаріз.

Бп Корреспондінте.

РОМА КВМ ЕСТЕ.

Din Поеziile Даві Мареллі Логофут I. Въкърескв.

Дн днтретврі, Тівере, твлт слъвіте!
De славъ вндем'ді пъръсіте,
Пре влт de літпеде се стрекоарь;
De гандврі тврвре сжнт ізвоаръ.

*) Dap нв є феудалісмъ, є алт чева.

Ped.

Кждод пвів дн тінкет дн че търіре
Лпълца отв чев de om фіре,
Кждод вріаша Рома Стъпмвз
Кжрта а Ламеі дінса дн ткнъ:

De Zei Четате таре богатъ,
Лвчea пе веакврі днпетеміятъ,
Щі двчea орі-че Млпъръдіе
Бір: которі сквтпе de аваціе.

Кв оставш пілдъ de дісчілінъ,
De вітежіе, de віргвдл плінь,
Кв дах, дрептате, днделепчвне,
Патріотісмъ че тот сквавне.

De пъстору тікъ о adspare
Щі фв 'чепнвтвя тік de mipape,
А ръзвгіт Черв тареа'л саіре.
Аквт ті е гандвл princ de зіmipe!

Прівнд че жалпік періръ тоате,
Nimenі къдереа'л съ креазъ поате.
Ші de стъ Roma de azl добадъ,
Дах нв тъсоаръ а Romeі прадъ.

De стаї zidiprile'т tot търеде
Оnde Маестрії віп твлт съ 'пвеце,
De віп аічев твлдъ съ се 'пкіне
Л' ачел ч'a Раізлві кеіе ціне.

Чіркв, Сфжот-Петръ, ші Капітолів,
Маі твлт дешартъ ал Ромей голв!
Bezi кв сімдіре днфюорать,
Маі твлт дн Roma, Roma зітатъ!!!

АДЧЕРІ АМИНТЕ.

Ізтерпіч, преа сквтпе адчері амінте,
Пріп вої ал твї свфлет фіпдз'ші поштє
Треквд феріцідім апі възл днамітъ;
Пріп вої тіе поама пъдехді 'пверзеште.

Іар прічіні de жале с'ьмі філ' д' ам квзінте,
Кждод вої лжигъ тіне, ш'жн черврі тръеште
Пріетенъ, рвда, сльвітв Пърінте,
Преа днлч въл лъкрім сімдіреам жертфеште.

Сире чев din прімежді ферічет скънpare
Гандінд, о неспвсъ гъсеск твлдзтіре;
Dap вреднік ам паміа de пвс ял вітаре

Къ от, тікълоаса е ачев пльзтврі;
Че фвде кждод фапт'ші дн окі її ресаре
Похтind орі че апъ с' аїв' а Леті фіре.